

Oltakozás: bibliai-teológiai elmélkedés

Jiri Moskala, ThD, PhD,

Dékán, Hetednapi Adventista Teológiai Akadémia,

Egyetemi tanár, Andrews Egyetem Ószövetségi Exegézis és Teológia Tanszék

Az oltás szó sok más fontos egészségügyi kifejezéshez, mint a vitaminok, vérátömlesztés, magas vérnyomás, vese transzplantáció, injekció, pirulák, szénhidrátok, biopszia, testhőmérséklet, vérrögök, cukorbetegség stb. hasonlóan nem található meg a Bibliában. A Biblia írói nem használtak olyan kifejezéseket, mint a megelőző gyógyászat, pszichoszomatikus kapcsolatok, kardiovaszkuláris edzés, ne dohányozz, lélegezz friss levegőt, moss kezet minden étkezés előtt, moss fogat, reggelizz rendszeresen, ne igyál alkoholt vagy hogy napi szinten aludj 7-9 órát. Hosszú listát lehetne írni azokról a helyes gyakorlatokról, melyeket nem említ szó szerint a Szentírás.

Hasonlóképpen nincs olyan bibliai parancs, hogy „legyetek beoltva” vagy hogy „ne oltassátok be magatokat”, ezért végig kell gondolnunk, hogy be legyünk-e oltva vagy sem. A bibliai tanítás segítséget nyújthat a hamis tájékoztatás és a félretájékoztatás ellen egészségügyi kérdésekben, annak ellenére, hogy nem egészségügyi szakkönyv, mivel a Szentírás olyan fontos egészségügyi alapelveket mutat be, melyek az ilyen elmélkedések alapjául szolgálhatnak, éppen ezért nagyon hasznosak, és szükséges beépítenünk azokat a mindennapi életünk rutinjába. Az általános szabály egyszerű: mindaz, ami összhangban van a Biblia alapelveivel és nem mond ellent azoknak, megengedett. Vita tárgyát képezheti, hogy azok megtartása ajánlott vagy kötelező legyen, amikor az egészség vagy az élet megőrzéséről van szó.

Engedélyezettek mindazon tevékenységek, melyek összhangban vannak Isten kinyilatkoztatásával, annak ellenére, hogy nincsenek közvetlenül megemlítve a Bibliában (mint például a szombatiskola; a szombati közös ebéd; az úrvacsora háromhavi megünneplése; iskolák, egyetemek, könyvtárak, kórházak és szanatóriumok építése; az egyház strukturális megszervezése egyházterületek, uniók, divíziók és a generál konferencia által). Más szóval tilos az, ami (1) ellentmond Isten kifejezett parancsának, és (2) ami ellentétes az Isten ígéjében kifejezett általános elvekkel.

Ez a két elv nyilvánvalóan összhangban van Isten első két parancsolatával, melyet Ádámnak adott az Éden kertjében. „Ezt parancsolta az Úristen az embernek: A kert minden fájáról szabadon ehetsz, de a jó és a rossz tudásának fájáról nem ehetsz, mert azon a napon, amelyen eszel róla, halállal lakolsz” (1 Mózes 2:16-17). Megjegyzendő, hogy Isten először úgy adott szabadságot, hogy biztonságos környezetet teremtett az emberek számára az élethez és a növekedéshez (általános szabály), majd világos határokat szabott: egy fáról nem ehetsz, „a jó és a rossz tudásának fájáról” (konkrét parancs). Nem kellett felsorolni mindent, ami megengedett volt (például ehetsz alma-, narancs-, füge-, körte-, banán-, őszibarack-, cseresznye-, sárgabarack- és gránátalma-fáról), mert ezt az általános kijelentés tartalmazta, „a kert minden fájáról szabadon ehetsz”. Ellenben a konkrét tilalmat határozottan ki kellett mondani. Ugyan ez az elv igaz és alkalmazandó a védőoltásokra is: ami nem tiltott, az elfogadható, ha összhangban van Isten kinyilatkoztatott egészségügyi alapelveivel.

Ráadásképpen az oltások fontossága bibliai-teológiai perspektívából szemlélve különböző szempontok alapján is kimutatható. Imádságos lélekkel fontold meg a következő alapelveket:

1. Egyedül Isten a gyógyító, az igaz orvos, aki meggyógyítja betegségeinket (5 Mózés 7:15; 28:60; Zsoltárok 103:3; Lukács 4:40; 6:18; 7:21). 2 Mózés 15:26-ban Isten megígérte, hogy egyetlen betegség (vagy pestis), amellyel Egyiptomot sújtotta, nem támadja meg az izraelitákat, ha követik a parancsolatait. A hét utolsó csapás idején is meg fogja védeni a népét, ahogy megvédte Izraelt az egyiptomi csapásoktól, és segíteni fog más járványok és betegségek idején is. Ő az élet adója és forrása minden gyermeke számára; bőséges életet ad (János 11:25; 14:6). Az orvostudomány és a különféle gyógymódok mind hasznosak lehetnek, de egyedül az Úr az egészség őrizője és helyreállítója.
2. Isten a saját képmására teremtette az embereket (1Mózés 1:27), értelmes lényekké, hogy elméjüket gondolkodásra és tudásszerzésre használják, és hogy felismerjék, mi helyes, jó és hasznos. Az embereknek a józan ész is alkalmazniuk kell az élet problémáira. Racionális lények vagyunk, és a Teremtőnk lehetőséget ad számunkra, hogy gondolkodjunk, és tudjuk, mi a legjobb az egészségünknek. Urunk azt akarja, hogy vigyázzunk a testünkre, és hogy felelősségteljes életet éljünk, mivel felelősséggel tartozunk felé. Pál egyértelműen kijelenti: „Vagy nem tudjátok, hogy testetek a bennetek levő Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok, és ezért nem a magatokéi vagytok? Mert áron vétettetek meg: dicsőítsétek tehát Istent testetekben” (1Korinthus 6:19-20; vö. 1Korinthus 3:16-17; 2Korinthus 5:10). Lelki egészségünk szorosan összefügg testi, lelki, érzelmi és társadalmi jóllétünkkel. Nincs szükség közvetlen „így szól az Úr” kijelentésre, hogy tudjuk, mit tegyünk vagy mit ne tegyünk, mivel számos döntésünk és cselekedetünk eredménye és haszna nyilvánvaló. Azonban bármit is teszünk, annak bibliai elvekből kell kiindulnia. A védőoltás emberi termék, de a gondolkodás és a kreativitás Isten-adta képességének eredménye. Isten bölcsességet ad a különböző kutatásokhoz és találmányokhoz (Dániel 12:4). Ő teremtette a csodálatos és bonyolult immunrendszert, hogy védelemléleként szolgáljon; ezen az alapon működnek a vakcinák és az immunizálás folyamata (Zsoltárok 139:14).
3. Nem számíthatunk arra, hogy Isten munkálkodni fog értünk, ha figyelmen kívül hagyjuk az élet legalapvetőbb elveit, és ha hanyagok, elfogultak vagy lusták vagyunk alkalmazni azokat. Nem elég imádkozni a tudásért, hanem szorgalmasan kell tanulni; nem elég Isten közbelépését kérni a jó termés learatásához, ha nem vagyunk hajlandók a földeket megművelni és keményen dolgozni a termés megtartásáért. Ugyan ilyen elbizakodott és arrogáns lenne a részünkről azt kérni Istentől, hogy jó egészséget adjon nekünk, ha közben pedig figyelmen kívül hagyjuk az egészségügyi alapelveket, és nem vagyunk hajlandók tanulmányozni és alkalmazni a modern orvoslás eredményeit, amelyek felfedezését Ő tette lehetővé a szenvedő emberiség megsegítésére. Szorgalmasan kell dolgoznunk Isten vezetése alatt és áldása kíséretében: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába óvják azt az örök” (Zsoltárok 127:1).
4. Isten azt akarja, hogy az egészségünket a lehető legjobb formában és állapotban őrizzük meg (3János 1:2), nem csak azért, hogy tovább éljünk, hanem hogy másokat szolgálhassunk és hasznosak lehessünk, ameddig csak lehetséges. Miért halnánk meg idő előtt csak azért, mert elhanyagoltuk azokat a gyógymódokat, amelyek megvédhetik

és meghosszabbíthatják életünket, és ezáltal lehetővé teszik, hogy áldássá legyünk mások számára?

5. Isten megparancsolta, hogy védjük az életet és vigyázzunk felebarátaink egészségére (3Mózes 19:18; Ezékiel 34:4, 16). Az oltás önzetlen cselekedet, mert az ember mások jóllétére és védelmére gondol. Annak ellenére, hogy a hosszú távú kutatásban és annak hatásaiban vannak ismeretlen tényezők, az oltás előnyei meghaladják a lehetséges hátrányokat. Az oltás egy kedves cselekedet, mert az oltások segítenek megvédeni másokat attól, hogy súlyosan megbetegedjenek vagy akár meg is haljanak, és ezáltal a közösségi/nyájimmunitás erősödik.
6. A gyógyulásért és egészségért mondott imák nem váltják ki a különböző gyógymódok, műtétek, gyógyszerek vagy védőoltások használatát. Ezek alkalmazásának ismerete az élethelyzettől függ. Számos példa jut eszembe a Bibliából. Isten csodálatos módon és azonnal meg tudta volna gyógyítani a haldokló Ezékiás királyt hatalmával, de ehelyett úgy döntött, hogy meggyógyítja egy fügeborogatással (2Királyok 20:5-7; Ézsaiás 38:21). Isten megígérte, hogy meggyógyítja, de a fűgés kötést a sebre kellett helyezni. Jézus szavai által meggyógyíthatta volna a vak embert, de nyálával kevert sarat használt erre. A vaknak is el kellett mennie és megmosnia a szemét a Siloám tavában, hogy láthasson (János 9:1, 6-7). Ezek arra tanítanak bennünket, hogyan működünk együtt Istennel. Ezen felül Mózes meggyógyította a keserű vizet egy fadarab hozzáadásával (2Mózes 15:23-25). Az Isten és ember közötti szoros együttműködés jól látható a „halálos főzelék” esetében is, amikor Elizeus több lisztet adott hozzá, és az ehetővé vált (2Királyok 4:38-41), valamint Naámán esetében, akinek el kellett mennie és hétszer megmosakodnia a Jordán folyóban, hogy meggyógyuljon a leprából (2Királyok 5:10-14). Mindezekben az esetekben Isten a gyógyulás csodáit egyszerűen ima által is elvégezhetné volna, de úgy döntött, hogy tanítja őket az Isten és az emberek közötti szoros együttműködésről, a rendelkezésre álló gyógymódok segítségével. A vakcinák is az egészség megőrzésének és a betegségek terjedésének megállításának eszközei. Ellen White megerősíti: „Az ésszerű gyógymódok megfontolt használata nem hitehagyás (31. Kézirat, Szemelvények 2. kötet, 1911).
7. A betegségmegelőzés mindig fontosabb, mint a tényleges gyógyulás. A betegség elkerülése bibliai kötelesség (János 10:10, 1Korinthus 6:20, 3János 2), mert testünkkel is dicsőítenünk kell a Teremtőnket. A biztonság, valamint a család és a közösség biztonságának megőrzése kell, hogy motiváljon bennünket. Az egészség elsősorban nem a védőoltásról szól, hanem a kiegyensúlyozott életmód kialakításáról, melynek eredményeként megfelelő állapotban lehetünk ahhoz, hogy még hosszú ideig a leghatékonyabban szolgálhassuk Istent és mindazokat, akiknek szüksége van rá. Ellen White így int: „Tanítsátok az embereket helyes viselkedésre és egészséges gyakorlatra, emlékeztetve őket arra, hogy egy csipetnyi megelőzés többet ér egy nagy adag gyógyításhoz. A leckék és tanulmányok nagyon hasznosnak fognak bizonyulni ezen a területen” (17a levél, Szemelvények 2. kötet, 1893). A védőoltás arról szól, hogy megakadályozzuk, hogy egy vírus elterjedjen bennünk és általunk átterjedjen másokra, ami akár halálos kimenetelű is lehet. Az oltás nem varázslat; az életünk során intelligens döntésekkel kell megtámogatni azt. Az oltás beadása előtt fontos az imaélet ápolása, az egészséges életmód, a bizonyágtétel és az Istenbe vetett bizalom ápolása, de ezek a tevékenységek az oltásra mutatnak, amikor arra van szükség és amikor rendelkezésre áll, és legjobb tudásunk szerint, egészségügyi állapotunkhoz mérten kell alkalmaznunk.

8. Az orvostudomány és a hit szorosan együttműködnek, és kéz a kézben kell őket alkalmaznunk. Kiegészítik egymást. A kreativitás és a találékonyság Isten ajándékai. A tudomány bizonyítékai átlátható módon egyértelműek, ugyanis az oltások életet mentenek, a mellékhatások pedig többnyire csekély mértékűek és rövid távúak. A sok pozitívum nagyban felülmúlja a kevés negatívumot és egészségügyi kockázatot. Ellen White kijelenti: „Isten a tudomány szerzője. A tudományos kutatások a gondolatok és az információk tereit nyitják meg az elménk előtt, lehetővé téve számunkra, hogy meglássuk Istent teremtett műveiben. A tudatlanság a tudományra hivatkozva próbálja meg alátámasztani a kételkedést. Az igaz tudomány azonban a kételkedés fenntartása helyett újabb bizonyítékokkal szolgál Isten bölcsességéről és erejéről. A helyesen értelmezett tudomány az igével összhangban van, és rávilágítanak egymásra. Együtt vezetnek minket Istenhez azzal, hogy megtanítanak nekünk valamit azokból a bölcs és jótékony törvényekből, amelyek által Ő munkálkodik” (Counsels to Parents, teachers and students 426. o.)

A Szentírással való súlyos visszaélés azt állítani, hogy a COVID-19 elleni védőoltással felvesszük a Jelenések könyve szerinti fenevad bélyegét, ami megváltoztatja a DNS állományunkat (olyan tévtanítás ez, amely a koronavírus és a SARS elleni mRNS alau vakcina működésével kapcsolatos zavarodottsággal van összefüggésben). A különféle összeesküvés-elméletek szörnyen rosszul alkalmazzák a bibliai szövegeket, hogy félelmet keltsenek és függőségi viszonyt alakítsanak ki a hamis „tanítókkal.” A bibliai próféták nem beszélnek az oltások ellen. Hadd fogalmazzak világosan: az oltás semmilyen összefüggésben nem áll a fenevad bélyegéhez vagy a hamis babiloni tanításhoz, a következő okokból kifolyólag:

- a fenevad bélyege egy hamis vallási rendszer, amely szembe helyezkedik Istennel, az Ő népével és törvényével.
- A fenevad bélyege Isten szeretetteljes jellemének eltorzításáról szól azáltal, hogy a vasárnap szentségéről és a lélek halhatatlanságáról, valamint a pokolban való örök kínzásról szóló nem bibliai tanítás elfogadásra kerül.
- A fenevad bélyege a hamis istentiszteletről szól, annak mérgező babiloni tanításával.

Isten pecsétje ezzel szemben az, amikor megtapasztaljuk az igazi nyugalmat Jézus Krisztusban a maga teljességében azáltal, hogy megéljük és megtartjuk a szombatot a teremtés és a megváltás jeleként, valamint a Biblia átfogó tanaihoz való hűség kifejezését, melyek középpontjában a Szentháromság Isten van. Isten pecsétje abban áll, hogy szeretjük és tiszteljük Istent és dicsőítjük Őt, a mi Teremtőnket és Megváltónkat. A hívők életének helyreállításáról szól, hogy Isten képmása tükröződjön jellemünkben és életmódunkban. Egyesíti és helyreállítja testi, érzelmi, mentális, lelki és társadalmi életünket Isten kegyelme által, az Ő igéje és a Szentlélek ereje által.

Bibliai-teológiai elmélkedéseinket Ellen White gyakorlata támasztja alá és erősíti meg, mivel ő maga is be volt oltva, és két okból bátorított erre másokat: (1) a személyes egészségügyi előnyök lehetővé teszik, hogy hatékonyan szolgáljunk másokat; és (2) nem terjesztünk betegségeket és nem fertőzünk meg másokat. Igaz azonban, hogy Ellen White maga az oltakozásról egyetlen nyilatkozatot sem írt. Ellenben tudjuk, hogy bátorított másokat a himlőoltás beadatására, és saját magát is beoltatta egy szemtínú, D. E. Robinson szerint, aki Mrs. White egyik titkára volt, amiről a Szemelvények E. G. White írásaiból

második kötete be is számol: „Ellen G. White maga is beoltatta magát, és segítőt is erre biztatta” (Szemelvények 2. kötet 303.6, Advent Kiadó, 2000). Tisztában volt azzal, hogy ezzel megvédheti magát és másokat is: „Annak is tudatában volt, hogy másokat fertőzhet meg, ha nem tesz eleget ennek az elővigyázatosságnak” (Szemelvények 2. kötet 303.6). Ellen White bölcsen ezt tanácsolta: „Azoknak, akik ima által akarnak meggyógyulni, nem szabad figyelmen kívül hagyniuk a rendelkezésükre álló gyógyító eszközöket. Nem jelenti a hit megtagadását azoknak a gyógyszereknek az alkalmazása, amelyeket Isten adott a fájdalom enyhítésére és a természet regeneráló munkájának támogatására. Azzal nem tagadják meg hitüket, ha együttműködnek Istennel, és gyógyulásukhoz a leghatékonyabb feltételeket teremtik meg maguknak. Isten lehetőséget ad az élet törvényeinek megismerésére. Ez az ismeret megszerezhető és hasznosítható. Igénybe kell vennünk minden eszközt egészségünk helyreállítására, miközben a természet törvényeivel összhangban minden lehetőséget kihasználunk. Ha imádkoztunk a beteg gyógyulásáért, tegyünk még nagyobb erőfeszítéseket érte, megköszönve Istennek azt a kiváltságot, hogy együttműködhetünk vele, áldását kérve azokra az eszközökre, amelyeket Ő maga adott” (A nagy orvos lábnymán 231.3, Advent Kiadó, 2001).

Következtetés

A fenti bibliai alapelveket alaposan kell tanulmányozunk. A hívőknek fel kell ismerniük ezen elvek előnyeit, és látniuk kell, hogy azok segítik őket a kiegyensúlyozott, egészséges életmód kialakításában, ahogy teszik ezt az oltások is. A védőoltások életet menthetnek azzal, hogy megállítják a betegség terjedését, de ha valaki túl sokáig vár, késő lehet. Használatuk révén a betegségek súlyos szövődményei megelőzhetők. Imádkozunk és megfontoltan alkalmazzuk, amit Isten rendelkezésünkre bocsát, hogy őrizzük az életet és hogy megóvjunk másokat.

Nem találunk olyan bibliai parancsolatot vagy előírást, ami megállítaná vagy megtiltaná az emberek oltakozását. Éppen ellenkezőleg, a biblia alapján kifejezetten ajánlott az ilyen gyakorlat azoknak, akinek nincs azt kizáró súlyos egészségügyi problémájuk, és egyeztetnek ezügyben az egészségügyi ellátójukkal. Ha a testünk fölött nem mi rendelkezünk és felelősséggel tartozunk érte Istennek arról, hogy hogyan vigyáztunk rá, és ha Isten előtt számot kell adnunk felebarátaink iránti szeretetünkről, akkor elengedhetetlen, hogy vigyázzunk saját és felebarátaink egészségére. Pál nyomatékosan kijelenti: „Akár esztek tehát, akár isztok, vagy bármi mást tesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek” (1Korinthus 10:31). Ha ténylegesen teszünk egészségünk védelme érdekében, azzal tiszteletünket fejezzük ki és dicsőítjük az Urat; az oltás bölcs, felelősségteljes alkalmazása pedig ilyen intézkedés lehet.

Imádkozunk kell isteni bölcsességért és tudásért, hogy tudjuk, hogyan legyünk jól tájékozottak, akik érett döntéseket képesek hozni. A bizonyítékokon alapuló tudomány azért előnyös ebben a döntéshozatali folyamatban, mert így kiválaszthatjuk az adott helyzetben a lehető legjobb lehetőséget. Ezt a megközelítést Ellen G. White is megerősíti. Az eredmény missziológiai jelentőséggel bír, ahogy azt találóan kijelenti: „Ha [a nem hívők] azt látják, hogy értelmesen közelítjük meg az egészségügy kérdését, sokkal készségesebben elhiszik, hogy a bibliai tanokkal kapcsolatos álláspontunk helyes” (Counsels on Health, 452. o.) Másrészt egyértelműen figyelmeztet: „De amikor egyesek reformot szorgalmaznak, és végletekig viszik az ügyet, közben pedig következtelenek a

cselekvés során, az emberek nem hibáztathatók, ha megundorodnak az egészségügyi reformtól...Ők olyan munkát végeznek, amelyet Sátán szívesen szemlél” (Bizonyágtételek 2. kötet, 377. o.)

A COVID-fásultság legyőzhető, ha hagyjuk, hogy Isten vezessen bennünket. A mi Kegyelmes Urunk adjon tisztánlátást és erőt ahhoz, hogy önzetlenül, az Ő akarata szerint cselekedjünk, és így áldása kísérjen minket, hogy mi is áldássá lehessünk mások számára. Ellen White bölcsen tanácsolja: „Isten csodái nem mindig viselik magukon a csodák külső jegyeit. Gyakran olyan módon mennek végbe, mely a dolgok természetes menetének tetszik. Miközben imádkozunk a betegekért, munkálkodunk is értük... Élünk mindazokkal az áldásokkal, melyeket Isten élénk helyezett a veszélyben levők szabadítására... Arra kérjük az Urat, hogy mentsen meg a homályban járó dögvésztől, mely hatalmas erővel lopakodik a világban, és utána együttműködünk Istennel, és eleget teszünk az élet és egészség törvényeinek. Miután minden tőlünk telhetőt megtettünk, hit által egészséget és erőt kell kérnünk mindenkor... Isten nem bátorít minket arra a gondolatra, hogy Ő majd megteszi, amit mi is meg tudunk tenni magunkért” (66. levél, 1901, Szemelvények 2. kötet 346. o., Advent Kiadó, 2000). A jelen tanulmányban felvázolt bibliai-teológiai alapelvek fényében jelentős hangsúllyal bír, hogy Ellen White úgy döntött, hogy beoltatja magát mind saját maga, mind pedig a közösség érdekében.

Azért imádkozunk, imádságos lelkülettel hozzátok meg a legjobb döntéseket, melyek megőrzik egészségeteket és megtartanak benneteket az Úr és szeretett egyházunk szolgálatában.